

17 Μαΐου 1814

Το σύνταγμα της Νορβηγίας

Ο τελευταίος βασιλιάς της Νορβηγίας (Χάκον ΣΤ΄) πέθανε το 1380. Ήταν παντρεμένος με την Μαργαρίτα της Δανίας που έτσι έγινε και βασίλισσα της Νορβηγίας. Στα 1397, η Νορβηγία όπως και το Σλέβινγκ – Χολστάιν, Σουηδία, Φερόες, Ισλανδία, Γροιλανδία, Ορκάδες (νησιά βόρεια της Σκωτίας) και Εβρίδες (νησιά ΒΔ της Σκωτίας) ενώθηκαν κάτω από το σκήπτρο της βασίλισσας της Δανίας. Η Νορβηγία υποβιβάστηκε σε δανέζικη επαρχία.

Η χώρα μεταβλήθηκε σε θέατρο της δανοσουηδικής αναμέτρησης με αποτέλεσμα άλλοτε να της αφαιρούν εδάφη οι Σουηδοί άλλοτε να τα παίρνουν πίσω οι Δανοί. Όταν, στα 1660, η Δανία απέκτησε απόλυτη και κληρονομική μοναρχία, η φεουδαρχία καταργήθηκε. Τα φέουδα της Νορβηγίας μετατράπηκαν σε διοικητικές περιφέρειες. Η κυβέρνηση της Δανίας άρχισε να πουλά «βασιλικά κτήματα». Το ίδιο έκαναν και οι πρώην φεουδάρχες. Οι αγοραστές πλήθυναν. Η γη πέρασε σε μικρομεσαίους αλλά και μεγάλους ιδιοκτήτες αγρότες. Ο πόλεμος της Δανίας με τους Σουηδούς βρήκε τον Κάρολο ΙΒ΄ της Σουηδίας να εισβάλλει στην Νορβηγία, στα 1718. Στις 30 Νοεμβρίου άφησε εκεί την τελευταία του πνοή.

Έναν αιώνα αργότερα, αμέσως μετά την εξουδετέρωση του Μεγάλου Ναπολέοντα, η Δανία βρέθηκε με τους νικημένους. Η Σουηδία με τους νικητές. Το συνέδριο της Βιέννης αποφάσισε και η συνθήκη του Κιέλου επικύρωσε να αποσπαστεί από την Δανία η Νορβηγία και να αποδοθεί στην Σουηδία (1814). Ο Φρειδερίκος Όλντενμπουργκ, Δανός αντιβασιλιάς στη χώρα, σήκωσε σημαία επανάστασης. Συγκροτήθηκε εθνοσυνέλευση η οποία ψήφισε σύνταγμα, στις 17 Μαΐου του 1814, μέρα που (από το 1827) καθιερώθηκε ως εθνική γιορτή των Νορβηγών. Ξεκίνησε πόλεμος των Νορβηγών εναντίον όλων. Τον έχασαν αλλά η συνθήκη της ειρήνης αναγνώρισε την ισχύ του συντάγματος, έστω και κάτω από ξένο μονάρχη.

Η εκβιομηχάνιση της Νορβηγίας οδήγησε στην δημιουργία αστικής τάξης που σκοπό της έβαλε την απαλλαγή από την σουηδική επικυριαρχία. Η αρχή έγινε με τη συστηματική απόρριψη όλων των νόμων που ο αντιβασιλιάς έφερνε για ψήφιση στην βουλή. Συνεχίστηκε με την απαίτηση να ιδρυθούν χωριστά νορβηγικά προξενεία και να υψώνεται, διαφορετική από τη σουηδική, σημαία στα εμπορικά πλοία. Οι επόμενες κινήσεις ήταν πιο δραστικές. Στα 1905, η Βουλή ψήφισε να δοθούν στον πρωθυπουργό Μίχελσον όλες οι εξουσίες, τις οποίες είχε ο αντιβασιλιάς. Κηρύχθηκε η διάλυση της ένωσης με την Σουηδία. Η χλιαρή διαμαρτυρία των Σουηδών έδωσε την δυνατότητα στους Νορβηγούς να προκαλέσουν δημοψήφισμα. Έγινε στις 13 Αυγούστου του 1905. Αποτέλεσμα: Υπέρ του χωρισμού από την Σουηδία ψήφοι 368.211. Κατά, ψήφοι 184.

Η Συνθήκη Διαχωρισμού ίσχυσε από τις 26 Οκτωβρίου του 1905, ενώ ο βασιλιάς Όσκαρ Β΄ της Σουηδίας παραιτήθηκε από τον θρόνο της Νορβηγίας. Η Νορβηγία έγινε ανεξάρτητο βασίλειο με μονάρχη τον πρίγκιπα Κάρολο της Δανίας ως Χάκον Ζ΄ (από τις 18 Νοεμβρίου του 1905).

1704: Ο Ζαν Καβαλιέ κηρύσσει την επανάσταση των χωρικών εναντίον του βασιλιά της Γαλλίας, Λουδοβίκου ΙΔ΄.

1821: Στις μάχες της Βέρβαινας και των Δολιανών οι Τούρκοι μετρούν 300 νεκρούς και 500 τραυματίες. Ο στρατηγός τους Μουσταφάμπεης αναγκάζεται να κλειστεί οριστικά στην Τρίπολη περιμένοντας ενισχύσεις. Δεν θα καταφέρουν να φτάσουν ποτέ.

1900: Γεννιέται ο θρησκευτικός και πολιτικός ηγέτης του Ιράν Αγιατολάχ Χομεϊνί. Μετά την πτώση του Σάχη, το 1979, επέστρεψε από την εξορία του στο Παρίσι και εγκαθίδρυσε ισλαμικό καθεστώς. Κυβέρνησε το Ιράν ως τον θάνατό του, το 1989.

1940: Τα γερμανικά στρατεύματα μπαίνουν στις Βρυξέλλες.

1942: Η Ιαπωνία ολοκληρώνει την κατάληψη της Βιρμανίας.

1968: Κλιμακώνονται οι κινητοποιήσεις του παρισινού Μάη. Μετά από αρκετές μέρες στους δρόμους, φοιτητές και απεργοί εργάτες διαδηλώνουν ζητώντας μεταρρυθμίσεις στα σχολεία και τα πανεπιστήμια.

1972: Λήγει και τυπικά η εμπόλεμη κατάσταση της Δυτικής Γερμανίας με τη Σοβιετική Ένωση και την Πολωνία.

1973: Αρχίζει τις εργασίες της η εξεταστική επιτροπή της αμερικανικής Γερουσίας για το σκάνδαλο Γουοτεργκέιτ. Επικεφαλής της είναι ο γερουσιαστής Σαμ Έρβιν.

1997: Οι αντάρτες του Λόρεν Καμπίλα μπαίνουν στην Κινσάσα, πρωτεύουσα του Ζαΐρ, και ανατρέπουν τον Μομπούτου, που κατείχε το αξίωμα του προέδρου από τον Νοέμβριο του 1965. Ο δικτάτορας πέθανε εξόριστος τον επόμενο Σεπτέμβριο. Ο Καμπίλα δολοφονήθηκε στις 17 Ιανουαρίου του 2001.

1999: Με προφανή την εντολή να συνεχίσει την ειρηνευτική διαδικασία με τους Παλαιστίνους, το Εργατικό κόμμα του Εχούντ Μπάρακ κερδίζει την απόλυτη πλειοψηφία από τον πρώτο γύρο στις εκλογές του Ισραήλ. Το κόμμα Λικούντ του Νετανάχιου καταποντίστηκε.

2011: Η βασίλισσα της Αγγλίας, Ελισάβετ Β', πραγματοποιεί επίσημη επίσκεψη στην Ιρλανδία, πρώτη Βρετανού μονάρχη από το 1921, όταν η χώρα απέκτησε την ελευθερία της από τους Άγγλους.

2012: Στην ελληνική Βουλή πραγματοποιείται η ορκωμοσία των βουλευτών που προέκυψαν από τις εκλογές της 6^{ης} Μαΐου. Η Βουλή έμελλε να διαλυθεί την μεθεπομένη, εν όψει των νέων εκλογών (17 Ιουνίου).

2013: Σε ηλικία 87 ετών, πεθαίνει στη φυλακή ο πρώην δικτάτορας (1976 – 81) της Αργεντινής, Χόρχε Βιντέλα. Είχε ανατρέψει την κυβέρνηση της Ισαβέλλας Περόν και είχε

κατηγορηθεί για χιλιάδες «εξαφανίσεις» αντιπάλων του.

Η 17^η Μαΐου στον πολιτισμό

17 Μαΐου 1510

Σάντρο Μποτιτσέλι

Το όνομά του ήταν Αλεσάντρο ντι Μαριάνο Φιλίπέπι αλλά ο ενεχυροδανειστής αδελφός του, Τζιοβάνι, είχε το παρατσούκλι «Μικρό βαρέλι»: IL Botticello (Μποτιτσέλο). Από σπόντα, τον είπαν Σάντρο Μποτιτσέλι. Έγινε ένας από τους μέγιστους ζωγράφους της Φλωρεντινής Αναγέννησης. Ο βυρσοδέψης πατέρας του ήθελε να τον κάνει χρυσοχόο και τον έβαλε μαθητευόμενο σε χρυσοχοείο αλλά γρήγορα υποχώρησε μπροστά στην επιμονή του Σάντρο να γίνει ζωγράφος. Παρακάλεσε τον σπουδαίο Φρα Φιλίππο Λίπι ([βλ. 8.10.1469](#)) κι αυτός τον πήρε στο εργαστήριό του. Στα 1470, ο Μποτιτσέλι ήταν ήδη γνωστός ζωγράφος με δικό του εργαστήριο. Αφιερώθηκε στη ζωγραφική ως τον θάνατό του και ποτέ δεν βρήκε χρόνο να παντρευτεί. Έζησε ως το τέλος με την οικογένειά του, την οποία έκανε υπερήφανη. Τα έργα του «Η αλληγορία της άνοιξης» και «Η γέννηση της Αφροδίτης» απεικονίζουν με τον πιο χαρακτηριστικό τρόπο το πνεύμα της αναγεννησιακής τέχνης. Πέθανε στις 17 Μαΐου 1510 στη Φλωρεντία από την οποία δεν βγήκε ποτέ. Είχε γεννηθεί το 1445.

1890: Πρεμιέρα, στη Ρώμη, της όπερας «Καβαλερία Ρουστικάνα» του Πιέτρο Μασκάνι.

1965: Το αμερικανικό δίκτυο NBC πραγματοποιεί την πρώτη υπερατλαντική δορυφορική μετάδοση έγχρωμου τηλεοπτικού προγράμματος. Η εκπομπή είχε τίτλο «Μια νέα ματιά στην παλαιά Αγγλία» και μεταδόθηκε μέσω του τηλεπικοινωνιακού δορυφόρου Early Bird (Πρωινό πουλί).

2005: Η Βουλή του Κουβέιτ αποφασίζει να δοθεί στις γυναίκες της χώρας το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι.

2009: Ανακοινώνεται το πρώτο στην Ελλάδα κρούσμα της γρίπης των χοίρων. Πρόκειται για 19χρονο Ελληνοαμερικανό φοιτητή που μόλις είχε αφιχθεί από τις ΗΠΑ. Την ίδια μέρα ο ΠΟΥ ανακοίνωσε ότι τα ανά τον κόσμο κρούσματα ξεπέρασαν τα 8.500, με πάνω από 5.000 να έχουν εντοπιστεί στις Ηνωμένες Πολιτείες.

2010: Η Αντζελα Γκερέκου παραιτείται από υφυπουργός Τουρισμού, μετά την αποκάλυψη ότι ο σύζυγός της, τραγουδιστής Τόλης Βοσκόπουλος, χρωστά στην εφορία 5,5 εκατομμύρια ευρώ από το 1993 (η υπόθεση βρισκόταν στα δικαστήρια).

2012: Σε ηλικία 63 χρόνων, πεθαίνει η «βασίλισσα της ντίσκο», Ντόνα Σάμερ («*Love to Love You Baby*», «*I Feel Love*» κ.ά.).

2022: Σε ηλικία 79 χρόνων, πεθαίνει στη Γαλλία ο σπουδαίος συνθέτης, Βαγγέλης Παπαθανασίου (Όσκαρ 1982, για τη μουσική στην ταινία «Οι δρόμοι της φωτιάς»). Είχε γεννηθεί στις 29 Μαρτίου 1943 στην Αγριά Μαγνησίας.